

Sygn. akt I PK 323/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z powództwa K. R.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej Oddziałowi w B.
o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 czerwca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda K. R. i strony pozwanej P. Oddziału w B. od wyroku
Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie
Trybunalskim
z dnia 11 lipca 2014 r., sygn. akt V Pa 208/13,

- 1. odmawia przyjęcia obu skarg do rozpoznania,**
- 2. znosi między stronami koszty postępowania wywołane
wniesieniem skarg kasacyjnych.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie z powództwa K. R. przeciwko P. Oddział B. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, zmienił zaskarżony wyrok w punktach drugim i trzecim w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy, w tym za okres od 29 marca 2012 r. do 2 sierpnia 2013 r. w kwocie 124.380,75 zł brutto oraz za okres od 3 sierpnia 2013 r. do 11 lipca 2014 r. w kwocie 8.914,31 zł brutto za każdy miesiąc, pod warunkiem podjęcia pracy, w punkcie czwartym w ten sposób, że

zasądzoną w nim kwotę obniżył do kwoty 60 zł, oddalił apelację pozwanego w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym.

Skargi kasacyjne od powyższego wyroku wniosły obie strony. Strona pozwana zaskarżyła wyrok w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: (-) czy ocena, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, po uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy czy też nie należy mówić o uznaniu swobodnym (co stanowi wykładnię *contra legem* art. 8 k.p.), lecz o uznaniu słusznym odwołującym się do obiektywnie istniejących norm moralnych? (-) czy sędzia ma swobodę w zastosowaniu art. 8 k.p. w konkretnym stanie faktycznym, czy też jest zobowiązany zastosować ten przepis, jeśli zachodzą podstawy to uzasadniające?

Powód w skardze kasacyjnej zakwestionował częściowo orzeczenie zmieniające wyrok Sądu pierwszej instancji oraz rozstrzygające o kosztach postępowania. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, związanego z wykładnią art. 57 § 2 k.p.: (-) jakie składniki wynagrodzenia należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości przysługującego pracownikowi w związku z przywróceniem do pracy wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy? (-) czy wynagrodzenie to powinno być obliczone według zasad obliczania ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy, czy też powinno uwzględniać stałe elementy wynagrodzenia jakie otrzymałby pracownik, gdyby w tym czasie pracował takie jak dodatkowe wynagrodzenie roczne, inne regulaminowe świadczenia pracownicze? W ocenie powoda skarga kasacyjna jest również oczywiście zasadna w części dotyczącej zarzutów niezasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w zakresie wpisów sądowych oraz kosztów adwokackich za postępowanie przez Sądem drugiej instancji. Powód powołał się również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a także wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Dotyczy ona zdaniem powoda wysokości należnych kosztów zastępstwa procesowego w przypadku żądania przywrócenia do pracy i wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia jest wykazanie przez skarżącego okoliczności, które podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy podczas przedsądu, czyli wstępnego badania sprawy, mającego na celu stwierdzenie występowania jednej z przesłanek skargi, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przesłankami tymi są: 1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, 2) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) nieważność postępowania lub 4) oczywista zasadność skargi. Podstawowym celem instytucji przedsądu jest bowiem rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia

budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawione przez pozwanego kwestie nie spełniają wskazanych wyżej wymogów w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Regulacja art. 8 k.p. odwołuje się do klauzuli generalnej zasad współżycia społecznego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdza się, że istota i funkcja klauzul generalnych, takich jak klauzula zasad współżycia społecznego zawarta w art. 8 k.p., sprowadza się do możliwości uwzględnienia w ocenie materialnoprawnej różnego rodzaju okoliczności faktycznych, które nie mogą same - w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego - być oceniane w sposób jednakowy, według pewnego schematu mającego walor bezwzględny (wyrok Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2000 r., I PKN 177/00, LEX nr 1191261; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I PK 158/13, LEX nr 1554912). W związku z powyższym w szeregu orzeczeń Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że ocena, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie norma art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego. Sfera ta w ramach postępowania kasacyjnego może podlegać kontroli tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia (wyroki Sądu Najwyższego: z 25 kwietnia 2014 r., II PK 193/13, LEX nr 1495939; z 9 lutego 2007 r., I BP 15/06, OSNP 2008 nr 7-8 poz. 92; z 22 lipca 2009 r., I PK 48/09, LEX nr 529757; z 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005).

Wskazanych wyżej wymogów nie spełnia także kwestia podnoszona przez powoda jako istotne zagadnienie prawne. Wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy (art. 57 § 2 k.p.) jest szczególnym świadczeniem odszkodowawczym. Nie

jest ono wynagrodzeniem za pracę. Jego specyficzny charakter odszkodowawczy wyraża się w tym, że choć stanowi pokrycie szkody, jaką ponosi pracownik wskutek bezprawnego pozbawienia zatrudnienia, to jest reglamentowane co do wysokości i co do sposobu jego wyliczenia. Jest więc w istocie oderwane od rzeczywiście poniesionej przez pracownika szkody (wyrok Sądu Najwyższego z 12 lipca 2011 r., II PK 18/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 220). Ponadto zgodnie z § 1 wydanego na podstawie art. 297 k.p. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. z 1996 r. Nr 62, poz. 289 ze zm.) przy ustalaniu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, przysługującego pracownikowi przywróconemu do pracy (art. 47 i 57 § 1 i 2 k.p.) stosuje się zasady obowiązujące przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop.

Odnosnie do podnoszonej przez powoda potrzeby wykładni przepisów prawnych „w zakresie zarzutu zasądzenia w niewłaściwej wysokości kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje” oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej „w części dotyczącej zarzutów niezasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów w zakresie wpisów sądowych oraz kosztów adwokackich za II instancję” należy wskazać, że postanowienie o kosztach procesu nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 398¹ § 1 k.p.c. i skarga kasacyjna od niego nie przysługuje. Postanowienie rozstrzygające o kosztach postępowania zawarte w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie może zostać uchylone lub zmienione na skutek skargi kasacyjnej wówczas, gdy skarga kasacja wniesiona od tego orzeczenia zostanie uwzględniona przez jego uchylenie lub zmianę. Sąd Najwyższy czyni to jednak nie w wyniku przyjęcia dopuszczalności skargi kasacyjnej od postanowienia o kosztach procesu, lecz w następstwie konieczności odpowiedniego stosowania art. 98 i art. 100-108 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 r., I PK 180/07, LEX nr 448213; postanowienie z 20 grudnia 1996 r., I CZ 30/96, OSNC 1997, Nr 3, poz. 34; wyrok Sądu Najwyższego z 26 lutego 2003 r., II CKN 1257/00, LEX nr 583760; postanowienie Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1996 r., II UZ 12/96, OSNAP 1997 nr

15, poz. 279, postanowienie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1998 r., I CKN 454/97, LEX nr 50537).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia obydwu skarg kasacyjnych do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 100 k.p.c.